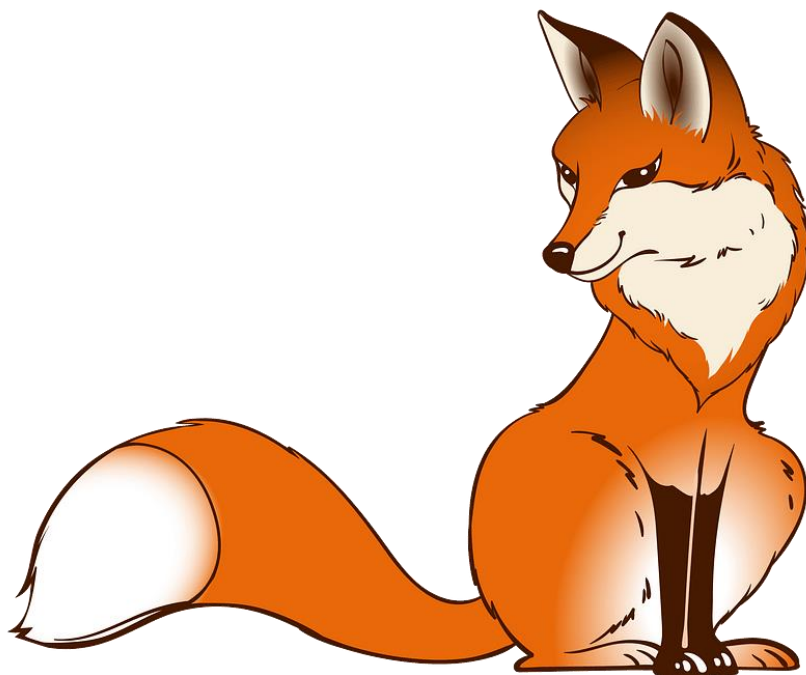

NACKA
KOMMUN

Arbetsplan

Fiskarhöjdens förskola avdelning Räv Saltsjöbadens rektorsområde

AVDELNING RÄVEN

Avdelning Räv består av barn i åldrarna från 3 år till 5 år. Barngruppen består av barn med många olika nationaliteter och barnen talar många olika språk. Rävns avdelning ingår i arbetslag med avdelningarna Björnen och Ugglan.

Utifrån kundenkäten har vi detta läsår valt att arbeta vidare med att utveckla vårt arbete med följande förbättringsområden:

- Förskolan arbetar med att utveckla mitt barns förståelse för matematik
- Förskolan arbetar med att utveckla mitt barns språk
- Förskola ger mig möjligheten att vara med och diskutera hur mitt barn stöds på bästa sätt

INLEDNING

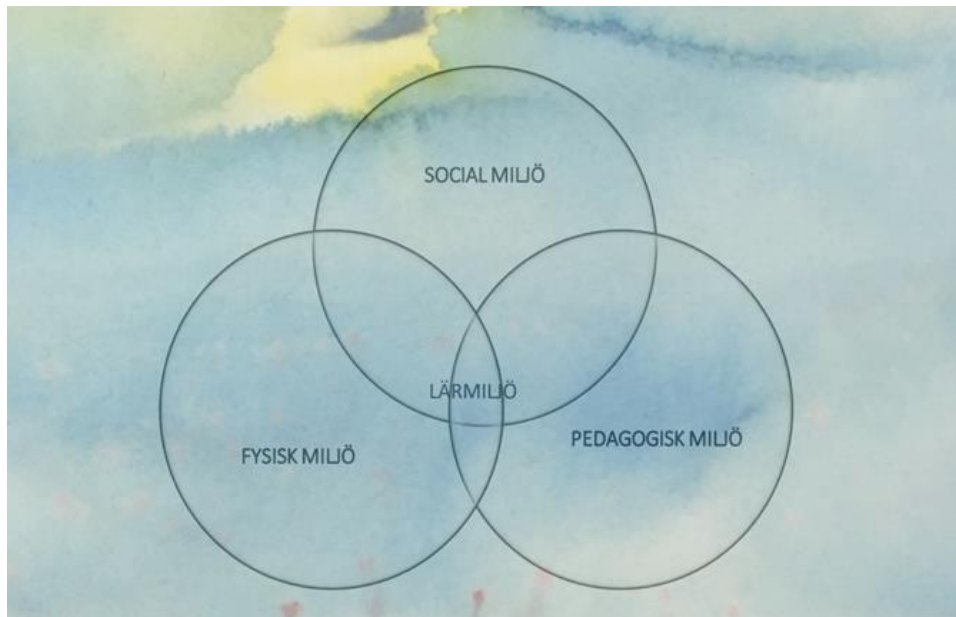
Denna arbetsplan utgår från Lpfö18 och ligger till grund för hur varje arbetslag planerar och genomför sin utbildning för läsåret. Det är ett levande dokument som ständigt finns med i arbetet, utvärderas regelbundet och revideras en gång per år (oktober/november).

Vi ser barn som kompetenta, sociala, nyfikna, kunskapssökande och aktiva i sitt eget lärande. Varje barn bär med sig förmågor och en medfödd vilja att utforska och förstå sin omvärld. Vårt förhållningssätt är medforskande, medupptäckande, lyssnande, respektfullt och reflekterande.

ENHETENS PRIORITERADE UTVECKLINGSOMRÅDEN 2022-23

- Lär miljör (ur dokumentet Hållbara lärmiljöer, Nackas kommunala skolor 2021)

Eftersom barn utvecklas och lär på olika sätt och i olika takt ska det finnas utrymme för ett varierat lärande. För att barnet ska få förutsättningar att utvecklas mot de mål som läroplanen anger ska miljön innehålla utrymmen för lek, skapande, reflektion och laboration inom till exempel konstruktion, naturvetenskap, teknik, matematik och språk.

Lär miljön i förskolan består inte bara av en fysisk miljö, utan även av en social miljö och en pedagogisk miljö som tillsammans skapar förutsättningar för lärande. När de tre delarna är i samklang är förutsättningarna för barnets utbildning mest gynnsam. I social miljö ingår till exempel den gemenskap och det sammanhang som barnet befinner sig i och de attityder som finns i barnets närhet. I pedagogisk miljö ingår bland annat den pedagogik vi använder och de verktyg som vi erbjuder för lärande.

SPRÅKUTVECKLING

Språket är en värdefull resurs för att kunna leka och kommunicera här och nu och för hur den framtida livssituationen blir. (Skolverket "Flerspråkighet i förskolan")

Att kunna förstå sin omgivning och kunna uttrycka sina behov, åsikter och känslor är grundläggande för barnets delaktighet och trygghet. Den språkliga medvetenheten hos pedagogerna ska finnas med under hela dagen. Metoder, förhållningssätt och verktyg som passar det enskilda barnet eller gruppen skapas och följs därefter upp vid avdelningarnas reflektionstillfällen. Mer om hur vi arbetar med språkutveckling finns i enhetens vägledningsdokument för språkutvecklande arbetsätt.

2.1 NORMER OCH VÄRDEN

Förskolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera barnen att efterhand omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling i olika sammanhang.

Mål (från Lpfö 18)

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- öppenhet, respekt, solidaritet och ansvarstagande,
- förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra,
- förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till etiska dilemman och livsfrågor i vardagen,
- respekt och förståelse för alla människors lika värde och de mänskliga rättigheterna, och
- ett växande ansvar och intresse för hållbar utveckling och att aktivt delta i samhället.

Metoder, aktiviteter och förhållningssätt:

Vi arbetar med målen genom att

- I förskolans vardag ständigt leva vår värdegrund i samspel med andra.
- Personalen använder sig själva som goda förebilder genom att visa respekt och att ta hänsyn till andra människor, både barn och vuxna i förskolan.
- Ta upp Barnkonventionen genom olika temaarbeten t.ex. ”bra kompis/bra saker”, för att utveckla barns tänkande kring hur man är när man är en bra kompis och allas lika värde.
- I vårt arbete med barnkonventionen sjunga sånger med teman såsom Alla är lika viktiga, Alla är barn, Barnens bästa, Ingen får slå sitt barn, Ett eget namn. Dessa sånger är en bra utgångspunkt för samtal och reflektion med barnen.
- Vi använder oss av boken Grodan och Främling i vårt projektbaserade värdegrundsarbete.
- På Råven används även materialet Kompisböckerna.
- På internationella Nalledagen gör alla barn en kompisnalle och samtalar kring kamratskap.
- Lyfta fram barnens tankar kring hur man är en bra kompis genom ex intervjuer och dokumentation på avdelningen.
- Ge barnen tillfälle att ta ansvar, t.ex. för sina kläder/saker och för vår gemensamma miljö i förskolan genom att vara varsam med leksaker/material och ställa tillbaka dem på sin plats.
- Lyssna på barnens tankar och funderingar kring etiska dilemman och livsfrågor.

- Bekräfta barnets känslor. Barnen behöver få uppleva att alla känslor är naturliga och tillåtna men att det finns normer för hur man uttrycker dem så att man inte skadar andra.
- Lära och uppmuntra barnen att säga ifrån om de inte vill något och att respektera andra kompisars nej. Vi arbetar med stopphanden, det vill säga när man tycker att någon gör eller säger dumma saker skall man visa upp sin stopphand och tala om för den andre varför man visar stopptecknet. För att träna barnets lyssnande och stimulera barnets empatiska och kommunikativa förmåga ber vi dem att återge vad den andre sagt.
- Se till att det finns pedagoger som är tillgängliga och kan stödja i konfliktsituationer samt arbeta med konfliktlösning genom att alla får berätta sin version av det inträffade och får höra andras känslor, vilket stödjer och bidrar till barns empatiska utveckling samt att uppmuntrar barnen till att ”göra förlåt”.
- Lära barnen att respektera andras personliga saker, genom att fråga innan man rör eller tar något ur andra barns hyllor eller lådor.
- Vi har många tillfällen att prata om olikheter och människors lika värde i och med att vi arbetar i ett mångkulturellt område.
- Vi uppmärksammar barnens modersmål, ursprung och länder. Detta för att synliggöra att alla är olika men lika värdefulla. För att barnen skall respektera varandra är det viktigt att de stärks i sin identitet och känner trygghet i den.
- Stärka barnens självförtroende genom att uppmärksamma de positiva saker de gör och uppmuntra dem att göra medvetna goda gärningar. Uppmana barnen att lyssna, trösta och hjälpa varandra och skapa ett öppet klimat där man pratar om vad som hänt.
- Vi arbetar medvetet med inkludering i verksamheten genom att alla barn får möjligheten att delta i utbildningen utifrån deras behov och förutsättningar.

2.2 OMSORG, UTVECKLING OCH LÄRANDE

Utbildningen i förskolan ska bidra till att barnet utvecklar en förståelse för sig själv och sin omvärld. Utforskande, nyfikenhet och lust att leka och lära ska vara grunden för utbildningen. Den ska präglas av att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Utbildningen i förskolan ska ta sin utgångspunkt i läroplanen samt barnens behov, erfarenheter och det de visar intresse för. Flödet av barnens tankar och idéer ska tas tillvara för att skapa mångfald i lärandet.

Mål (från Lpfö 18)

IDENTITET/JAG

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- sin identitet och känna trygghet i den samt medvetenhet om rätten till sin kroppsliga och personliga integritet,
- självständighet och tillit till sin egen förmåga,
- nyfikenhet, kreativitet och lust att leka och lära,
- förmåga att fungera enskilt och i grupp, samarbeta, hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt att ta ansvar för gemensamma regler,
- förmåga att lyssna på och reflektera över andras uppfattningar samt att reflektera och ge uttryck för egna uppfattningar,
- fantasi och föreställningsförmåga,

Metoder, aktiviteter och förhållningssätt:

Vi arbetar med målen genom att

- För att stärka barnen i deras identiteter arbetar vi med olika kreativa processer där barnen ex får rita och måla av sig själva.
- Vi samtalar om vem är jag och min familj.
- Ha ett uppmuntrande och tillåtande förhållningssätt, så barnen vågar prova på och lära sig nya saker.
- För att barnen skall utveckla sin demokratiska kompetens låter vi dem vara med att diskutera, ta beslut och ta ansvar över sin vardag. Utifrån mognad får de vara med och ta gemensamma beslut t.ex. regler och rutiner på avdelningarna. De får träna sig i att säga vad de tycker och tänker samtidigt som de tränar att lyssna på andra.
- Uppmuntra barnen till självständigt arbete där de lär och tar tillvara varandras kunskaper. T.ex. inläring genom härmning och att barnen visar samt stöttar varandra. Genom reflektion kring den pedagogiska dokumentationen ges möjlighet för barnen att utveckla medvetenhet om sin egen och andra barns lärande.
- Vi uppmärksammar barnens kompetenser samt starka sidor och genom bekräftelse stärka deras självkänsla.
- Stimulera barnens kreativitet och initiativförmåga genom att stödja dem att genomföra sina egna idéer.
- Planera aktiviteter i mindre grupper för att alla barn skall komma till tals.
- Dagligen träna barnen på att lyssna till andra, vi ställer frågor som uppmuntrar barnen till att tänka och reflektera över gemensamma ämnen samt stimulerar deras förmåga att hålla tråden.
- Vi använder samtal och frågor i vår undervisning som stöd för att barnen skall utveckla sina tankar kring samspel med andra.
- Ha en medveten planering och utveckling av innemiljön med lärmiljöer som lockar och inspirerar till utveckling och lärande.
- Samla material från våra projekt i en gemensam projektpärm där barn och pedagoger tillsammans har möjlighet att reflektera kring projekten. Syftet är att barnen får möjlighet att utveckla sin nyfikenhet och lust att lära.

LEKEN

- Nyfikenhet, kreativitet och lust att leka och lära,
- Fantasi och föreställningsförmåga,

Metoder, aktiviteter och förhållningssätt:

Vi arbetar med målen genom att:

- Vi utformar fortlöpande lärmiljön på avdelningen efter barnens intressen för att väcka deras lust att leka och lära.
- Vi deltar i leken för att stödja barnens lek- och sociala utveckling. I leken tränas barnens lekkompetens såsom samspel, ömsesidighet och turtagande.
- Vi observerar barnens lek för att se vad vi behöver tillföra för att de ska kunna utveckla sin fantasi, lek och sitt lärande, t.ex. genom att ta fram/undan ett visst material.
- Vi ger barnen möjlighet till lek både som de själva tar initiativ till/styr och även lek i större och mindre grupper som vi introducerar.

HÄLSA

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning samt förståelse för hur viktigt det är att ta hand om sin hälsa och sitt välbefinnande,

Metoder, aktiviteter och förhållningssätt:

Vi arbetar med målen genom att

- Använda oss av naturen för att främja barnens välbefinnande både fysiskt och psykiskt.
- Använda oss av rörelselekar, dans, gymnastik och bollekar vilka bidrar till motorisk utveckling och kroppslig medvetenhet.
- Vi utgår från den egna kroppen, benämner kroppsdelar, arbetar med kroppen i rytmik och i skapande aktiviteter.
- Att uppmuntra barnen att skriva, teckna och klippa själva. De som behöver stöd uppmuntras av pedagoger i planerade aktiviteter.
- Vid måltider uppmana barnen att prova själva t.ex. skala potatis, hälla upp vatten, dela sin mat.
- Sträva efter att miljön i matsalen är lugn och harmonisk. Vi behöver utveckla vårt arbete med barn och kost.
- Arbeta i mindre grupper för att skapa arbetsro där barnen kan leka och lära.

SPRÅK och KOMMUNIKATION

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- förmåga att använda och förstå begrepp, se samband och upptäcka nya sätt att förstå sin omvärld,
- förmåga att skapa samt förmåga att uttrycka och kommunicera upplevelser, tankar och erfarenheter i olika uttrycksformer som bild, form, drama, rörelse, sång, musik och dans,
- intresse för berättelser, bilder och texter i olika medier, såväl digitala som andra, samt sin förmåga att använda sig av, tolka, ifrågasätta och samtala om dessa,
- ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften,
- intresse för skriftspråk samt förståelse för symboler och hur de används för att förmedla budskap,
- sin kulturella identitet samt kunskap om och intresse för olika kulturer och förståelse för värdet av att leva i ett samhälle präglad av mångfald samt intresse för det lokala kulturlivet,
- både det svenska språket och det egna nationella minoritetsspråket, om barnet tillhör en nationell minoritet,
- både det svenska språket och sitt modersmål, om barnet har ett annat modersmål än svenska,
- svenskt teckenspråk, om barnet har hörselnedsättning, är döv eller av andra skäl har behov av teckenspråk,

Metoder, aktiviteter och förhållningssätt:

Vi arbetar med målen genom att

- Använda Greenscreen för att öka barnens medvetenhet om att alla bilder inte är ”sanna”.
- Arbeta med skapande verksamhet genom att erbjuda olika material och använda olika tekniker.
- Arbeta med musik genom att sjunga mycket, röra oss till musik, spela på rytminstrument, lyssna på musik och dramatisera sånger.
- Alla barn får lyssna på saga dagligen. Barn med behov av extra stöd i sin språkutveckling ges möjlighet att höra saga i mindre grupp eller enskilt. Vi strävar efter ett brett utbud av både svenska och utländska sagor.
- Alla barn skall få möjlighet att varje termin gå på antingen teater, skapande aktivitet, musiklek eller sagostund enligt vår kulturplan.
- Vi strävar efter ett brett utbud av både svenska och utländska sagor. Familjerna har möjlighet att låna sagoböcker på barnens modersmål genom sagopåsarna som är ett samarbete med Fisksätra bibliotek.
- Vi på förskolan har ett Förskolebibliotek där vi kan låna ett nyare utbud av böcker.
- Arbeta med svenska traditioner genom att uppmärksamma/förbereda Advent, Jul, Nyår, Påsk, Midsommar och Fettisdagen. (Eventuellt inställt pga Covid-19)
- Vi uppmärksammar barnens ursprung och länder. Vi uppmärksammar FN-dagen. Detta för att synliggöra att alla är både lika och olika men lika värdefulla. För att barnen skall respektera varandra är det viktigt att de stärks i sin identitet och känner trygghet i den.
- Vi arbetar med barnens modersmål enligt enhetens vägledningsdokument för språkutveckling.
- Visa intresse för barnens hemkulturer och ursprung bl.a. genom att uppmärksamma hur man hälsar på deras språk och samtalar om våra familjer.

MATEMATIK

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- förmåga att använda matematik för att undersöka, reflektera över och pröva olika lösningar av egna och andras problemställningar,
- förståelse för rum, tid och form, och grundläggande egenskaper hos mängder, mönster, antal, ordning, tal, mätning och förändring, samt att resonera matematiskt om detta,
- förmåga att urskilja, uttrycka, undersöka och använda matematiska begrepp och samband mellan begrepp,

Metoder, aktiviteter och förhållningssätt:

Vi arbetar med målen genom att

- Ge barnen utrymme, material och möjligheter att konkret skaffa sig erfarenhet om matematiskt tänkande.
- I lek och arbete med olika material får barnen erfarenhet av likheter och skillnader, form, längd, avstånd, vikt och volym, som bland annat lägger grunden till matematisk förståelse.
- Bygglek ger erfarenheter av sammanfogning, hållfasthet, balans, storlek.
- Barnen spelar spel, där räkning ofta ingår.
- Vi stimulerar räkning som ingår i det dagliga arbetet i olika situationer, för att barnen skall få en stabil räkneramsa.

- Vi använder materialets placering medvetet för att stimulera klassificering och sortering vid undanplockning.
- Vi strävar efter att ge barnen tillgång till ett rikt mattespråk, bl.a. genom att pedagogerna använder matematiska begrepp i konkreta sammanhang i vardagen.
- Vi använder samtal och frågor som utmanar barnens matematiska tänkande.
- I vardagen arbeta med olika former av problemlösning, där barns kreativa tänkande uppmuntras.

NATURVETENSKAP/TEKNIK

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- förståelse för samband i naturen och för naturens olika kretslopp samt för hur människor, natur och samhälle påverkar varandra,
- förståelse för hur människors olika val i vardagen kan bidra till en hållbar utveckling,
- förståelse för naturvetenskap, kunskaper om växter och djur samt enkla kemiska processer och fysikaliska fenomen,
- förmåga att utforska, beskriva med olika uttrycksformer, ställa frågor om och samtala om naturvetenskap och teknik,
- förmåga att upptäcka och utforska teknik i vardagen, och
- förmåga att bygga, skapa och konstruera med hjälp av olika tekniker, material och redskap.

Metoder, aktiviteter och förhållningssätt:

Vi arbetar med målen genom att

- Vi går på skogsutflykt och ser naturen förändras vid de olika årstiderna.
- Samla material i naturen som vi använder i olika skapande aktiviteter.
- Barnen ges tillfälle till olika sinnesupplevelser i naturen, t.ex. smaka på bär, använda luktsinnet, höra fåglarna, titta på färgerna och känna på olika material.
- Väcka barnens intresse och respekt för insekter genom att studera dem i våra lappar.
- Väcka barnens intresse för naturen genom att benämna och berätta om olika växter och djur.
- Under våra besök i skogen, får barnen möjlighet att lära sig ta hänsyn till allt levande och till naturen.
- Ge barnen positiva naturupplevelser genom att vi använder skogen som en intresseväckande och stimulerande lekmiljö.
- Samtala med barnen om hur man vistas i naturen.
- Vi arbetar med hållbar utveckling genom att sopsortera matrester, papper, släcka lampor, vädra korta stunder, inte låta vattenkranarna rinna, samt genom en närvarande och stöttande vuxen öka barns medvetenhet om hur mycket mat de ska ta.
- Ge barnen tid och låta dem konkret undersöka/utforska naturvetenskapligt material och fenomen/företeelser. Använda IKT för att synliggöra dessa. T.ex. Webbägget, projektor och Google.
- Ta vara på barnens egna tankar, frågor och funderingar.
- Erbjud material som de kan göra naturvetenskapliga experiment med på avdelningarna. Genom att ställa hypoteser och prova får barnen erfarenhet av förändring som gör fakta begriplig.
- Bearbeta barnens hypoteser och tankar genom olika uttrycksmedel såsom teckna, berätta, lera, måla, sång, musik och drama.

- Pedagogerna använder öppna frågor som utvecklar barns tankar och funderingar. Vi arbetar för att barnen får förståelse av att allas svar är viktiga och att det inte bara finns ett enda rätt svar.
- Barnen får ge svar/förklaringar utifrån sina erfarenheter och kunskaper. Genom att de sedan delger de andra barnen vidgas allas förståelse av företeelsen.

2.3 BARNNS DELAKTIGHET OCH INFLYTANDE

Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för att barnen ska förstå vad demokrati är. Barnens sociala utveckling förutsätter att de alltefter förmåga får ta ansvar för sina egna handlingar och för miljön i förskolan. Barn har rätt till delaktighet och inflytande. De behov och intressen som barnen själva på olika sätt ger uttryck för ska ligga till grund för utformningen av miljön och planeringen av utbildningen.

Mål (från Lpfö 18)

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- intresse för och förmåga att uttrycka tankar och åsikter så att de kan påverka sin situation,
- förmåga att ta ansvar för sina egna handlingar och för miljön i förskolan, och
- förståelse för demokratiska principer och förmåga att samarbeta och fatta beslut i enlighet med dem.

Metoder, aktiviteter och förhållningssätt:

Vi arbetar med målen genom att

- Vi samtalar med barnen utifrån barnkonventionen om att de har rätt att uttrycka vad de känner och tänker men även att de vuxna har en skyldighet att se till barnets bästa.
- Barnen får vara delaktiga i olika demokratiska processer såsom röstning, förhandling, överenskommelser, övertalning och därigenom ta beslut om vissa frågor som berör dem.
- Genomföra barnintervjuer där barnens tankar och åsikter kommer fram.
- I samlingsen låta barnen få uttrycka sig och berätta om sina tankar.
- Vi uppmärksammar barnens intressen och idéer, som kan mynna ut i ett projekt.
- Ha ett projektinriktat arbetssätt där barnens tankar, idéer och intressen framkommer.
- Låta barnen samarbeta och fatta gemensamma beslut t.ex. i projektarbeten.
- Uppmuntra barnen att göra egna val och genom vår lärmiljö har barnen möjlighet att regelbundet göra självständiga val av aktiviteter.
- Ha en ständig diskussion, reflektion och utveckling av avdelningarnas lärmiljöer utifrån barngruppen.

2.4 FÖRSKOLA OCH HEM

För att skapa bästa möjliga förutsättningar för att barnen ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt ska förskolan samarbeta på ett nära och förtroendefullt sätt med hemmen.

Vi arbetar med riktlinjerna genom att

- Vi visar respekt för våra vårdnadshavare och känner ansvar för att det utvecklas en tillitsfull relation mellan förskolans personal och barnens familjer.
- Vi har en daglig kontakt med vårdnadshavarna vid lämning och hämtning.
- Vi bjuder in till ett informationsmöte varje höst, där vi berättar om vår utbildning. Vårdnadshavarna har då möjlighet att lämna synpunkter och påverka vår utbildning.
- Vi har utvecklingssamtal en gång per termin och uppföljning vid behov.
- I samarbete med vårdnadshavarna utarbetas en skriftlig information som beskriver barnets utveckling och lärande. Vi för en dialog med vårdnadshavaren om hur vi arbetar vidare med det enskilda barnet och barnet i gruppen.
- Vi bjuder in vårdnadshavarna till sammankomst en gång per termin, då sjunger eller uppträder barnen t.ex. vid Lucia och Påsk.
- Vi uppmärksammar förskolans dag genom att bjuda in vårdnadshavare till en fest.
- Vi ger tydlig information till vårdnadshavarna om viktiga händelser i förskolan genom att sätta upp informationsblad i hallen och via Infomentor.
- När nya barn börjar, lämnar vi ett informationshäfte och förväntansdokument som vi går igenom med vårdnadshavarna.
- Vi har överlämningsamtal mellan avdelningarna och vid behov deltar vårdnadshavare.
- Information om avdelningarnas arbete ges genom Infomentor och avdelningens dokumentation.
- För att öka vårdnadshavarnas möjlighet till inflytande och delaktighet fyller de varje vår i en kundenkät som vi sedan använder oss av i vårt systematiska kvalitetsarbete.